

RVUR PS EnEf

12.7. 2016

Informace pro předsedu RVUR k plnění cílů podle čl. 7 směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti v období 2014 – 2020

Programové prohlášení vlády ČR, únor 2014, 3. Resortní priority:

3.4 Ministerstvo životního prostředí

„Vláda se zasadí o zjednodušení podmínek a odstranění zbytečné byrokracie při čerpání peněz z Operačního programu Životní prostředí v novém programovém období 2014–2020 s cílem minimalizovat rizika ztrát čerpání.“

„Vláda zajistí dostatečné finanční prostředky, které prostřednictvím programu Nová zelená úsporám umožní pokračování programu zateplování veřejných i soukromých budov, a přispěje tak k rozvoji stavebnictví a vytvoření mnoha tisíc pracovních míst.“

3.5 Ministerstvo průmyslu a obchodu

„Vláda podpoří modernizaci průmyslu tak, aby docházelo ke snižování jeho energetické náročnosti. ... Vláda bude podporovat snižování energetické náročnosti veřejných i soukromých budov s pozitivním vlivem na energetickou bilanci České republiky. Podpoří proto jejich masivní zateplování a využívání energeticky účinných technologií a spotřebičů.“

Cíl podle Směrnice o energetické efektivnosti NAP EE-IV: 50, 67 PJ každoročních nových úspor

Sektorové členění predikovaných úspor KSE v PJ ve znění NAP EE :

¹4. ZPRÁVA O POKROKU V OBLASTI PLNĚNÍ VNITROSTÁTNÍCH CÍLŮ ENERGETICKÉ ÚČINNOSTI V ČESKÉ REPUBLICE (podle čl. 24 směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti)

	sektor	2014 - 2016	2017 - 2020	2014 - 2020
1.	Domácnosti	5, 410	16, 569	21, 979
2.	Služby	2, 588	5, 436	8, 024
3.	Průmysl	2, 825	15, 200	18, 025
	Celkem	10, 823	37, 205	48, 028
				50, 67
	Úspory 2014 – 2015 ¹	3,370		

Přínosy opatření v sektoru domácností za r. 2015 v PJ dle Přílohy č.1 NAPEE

		sektor :	do 2015	2014 - 2016	Pro r. 2016	Realizovatelnost
1.		Domácnosti	1, 600	5, 410	3,810	
	1. 1	Regenerace bytových domů - Program PANEL 2013+	0, 039	0, 079	0, 040	Zateplení 2,7 tis. b.j., náklady min. 540 mil. Kč, rozpočet prg. pro 2016 600 mil. Kč, k dispozici 390 mil. Kč
	1. 2	Zelená úsporám ukončen				
	1. 3	Nová Zelená úsporám 2013	0, 326	0, 376	0, 05	-15 %, verifikace skutečně dosažených úspor
	1. 4	Nová Zelená úsporám 2014–2020	0, 316	3, 387	3, 071	Výzvy za cca 3,5 mld. Kč, cca 20 tis. projektů ročně, zatím 7 tis.
	1. 5	Program JESSICA	0, 055	0, 073		Ukončeno, úspory min. 0, 09 PJ
	1. 6	IROP 2014–2020 Projekty v realizaci		0, 442	0,442	Výzva v r. 2016, úspory od '18, změna podmínek: zvýšení dotace, změkčení podmínek K 15.6.2016 jen 17% z alokace
	1. 7	Společný program pro výměnu kotlů Projekty v realizaci		0, 354	Real. 2016	Zatím žádné úspory, alokováno 3 mld., vyplaceno krajům 3,5 mil.
	1. 8	Operační program Životní prostředí 2007–2013	0, 864			
	1. 9	Operační program Životní prostředí 2014–2020 Projekty v realizaci		4	0	Hodnocení žádostí probíhá, vyčl. 3 mld. Kč, v r. 2015 odsouhlaseno jen 5 projektů za 6,5 mil. Kč, viz návrh VZ SEŽP za r. 2015

Přehled vývoje poradenství, osvěty a vzdělávání v gesci MPO „EFEKT“

r.	EKIS počet	Konz. počet	Dotace mil. Kč	Propagace počet akcí, publikací apod.	Dotace mil. Kč	Energ. manag. počet	Dotace mil. Kč	EPC	Dotace mil. Kč
'15	63	9 400	7,999	50	5,665	1	0,147	7	0,660
'14	60	8 700	7,122	20	3,237	10	1,853	4	0,343
'13	47	7 100	6,254	70	11,600	4	0,925	16	1,508
'12	49	6 400	5,618	58	8,793	4	0,999	19	1,725
'11	40	5 300	4,652	76	13,447				
'10	41	6 000	5,534	92	16,373				
'09	35	6 600	5,653	77	9,559				
'08	38	4500 ¹	4,971	59	8,701	12	3 492		
'07	44	7 800	8,080	48	4,861	1	0,355	4	1,000
'06	46	20 700/ 13 800	8,097	41	4,935				
'05	44	18 400/ 12 300	5,345	54	4,288				
'04	46	19 300/ 12 800	5,528	54	4,555				
'03	52	10 400	5,930	73	11,638				
'02	62	9 700	8,074	114	11,578				
'01	72		10,989	133	15,987			2	1,114
'00	57		11,950	132	11,638				

Vztah poradenství k počtu a orientační hodnotě stavebních povolení (SP) na změny dokončených staveb v krajích ČR v roce 2007 - 2016

EFEKT r.	EKIS počet	Konz. počet	Dotace mil. Kč	Propag. počet akcí, publ. apod.	Dotace mil. Kč	Počet SP byty	Hodn. mil. Kč	Počet SP nebyt.	Hodn. mil. Kč
2015	63	9 400	7, 999	50	5, 665	15 960	21 336	10 896	41 245
2014	60	8 700	7, 122	20	3, 237	16 198	21 398	11 347	35 131
2013	47	7 100	6, 254	70	11,600	17 595	21 341	11 933	39 149
2012	49	6 400	5, 618	58	8, 793	20 667	25 091	13 100	46 335
2011	40	5 300	4, 652	76	13, 447	23 803	29 459	14 096	46 381
2010	41	6 000	5, 534	92	16, 373	23 605	30 519	13 565	52 192
2009	35	6 600	5, 653	77	9, 559	24 399	27 926	14 575	62 259
2008	38	4500 ¹	4, 971	59	8, 701	26 844	28021	14 183	51 899
2007	44	7 800	8, 080	48	4, 861	27 884	27 652	12 666	42 783

Slabé stránky

Nízká operativnost úprav podmínek čerpání OP

Administrativní složitost pro soukromý i municipální sektor

Nedostatečně alokované národní finanční zdroje

Nabídka běžně nezavedených finančních nástrojů, nízkoúročené půjčky versus standardně zavedené dotace

Pozdní vydání podmínek vykazování úspor (MPO) a nastavení kontroly na jiné priority než udržitelnost a přínosy projektů energetických úspor.

Prakticky nerealizovatelná kontrola projektů energeticky úsporných projektů přes položkové rozpočty, kde nejsou relevantní možná srovnání.

Nízké povědomí a vzdělanost o udržitelné energetice a ověřených postupech při výstavbě, rekonstrukci a energetickém managementu

Nedostatečná koncepční podpora ze strany národních autorit (ministerstev) pro města a obce

Nízký přenos úspěšných municipálních projektů ze zahraničí

Nezájem a nemotivovanost měst k úsporám energie

Konkurence šedé ekonomiky a opatření mimo dotační tituly

Nedostatečný Monitoring & Targeting programů

Hrozby

Nezájem investorů a vlastníků o podporované investice

Realizace opatření na úsporu KSE mimo legislativní prostředí (nízká efektivnost vynaložených prostředků, krácení příjmů SR) a z toho plynoucí špatná reputace energeticky úsporných činností a chování

Mnohem nižší finanční podpora udržitelné energetiky po roce 2020 z EU

Tlak na výjimky ze strany zahraničních investorů v ČR

Snižující se ceny energie

V dubnu 2016 byla vypracována 4. Zpráva o pokroku v oblasti plnění vnitrostátních cílů energetické účinnosti v ČR podle čl. 24 směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti.

Konstatuje se, že v r. 2014 bylo dosaženo úspor KSE ve výši 0, 667 TJ na základě opatření realizovaných v rámci programů období 2007 – 2013, v r. 2014 vlivem neotevření relevantních programů nebylo dosaženo žádných úspor.

Díky účinnosti 7 ze 13 deklarovaných programů bylo dosaženo v r. 2015 nových úspor KSE ve výši 2, 704 PJ. Predikce nových úspor KSE do konce roku 2016 činí 10,859 PJ.

To znamená **v r. 2016 dosažení efektu více jak trojnásobek v porovnání s r. roky 2014 a 2015.**

Vzhledem k aktuální funkčnosti přijatých alternativních politických opatření je tedy ohroženo plnění závazků úspor KSE nejen do r. 2016 vč., ale zejména v následném období do konce r. 2020, úspory KSE by měly dosáhnout minimálně 12 TJ ročně.

Jedná se tedy o velmi ambiciózní cíl s ohledem na stávající praxi.

I. Analýza příčin z pohledu odborného výboru RVUR pro udržitelnou energetiku

Souhrnně lze konstatovat, že reálnost dosažení predikovaného cíle kumulovaných ročních úspor KSE není ohrožena nedostatečnou úrovní technických požadavků, ale zejména organizačně administrativními vlivy.

Dále je třeba konstatovat, že **úspory energie obecně nejsou nosným tématem společenské debaty**, je také pocítována nedostatečná podpora vlády této oblasti oproti pozornosti věnované výrobě energie.

Jako zásadní se však jeví nedostatečná propagace, osvěta a vzdělávání obecné veřejnosti k důležitosti efektivního nakládání s energií a maximální úspornosti při její spotřebě. V porovnání zájmu o odborné poradenství poskytované bezplatně v rámci Státního programu na podporu úspor energie a využití OZE je rok 2015 srovnatelný s r. 2002, tedy na začátku legislativně upraveného prostředí. Je třeba ještě upozornit, že v té době byly nabízeny investiční dotace z SR v pouze velmi omezeném ročním objemu cca 1 mld. Kč, přičemž se jednalo o sektor bydlení a budov veřejného sektoru.

Tento **stav je velmi závažný hlavně proto, že plnění cíle predikovaného ČR je sektorově zaměřeno na vysokou účast domácností, které jsou oproti podnikatelským subjektům a veřejnému sektoru velmi sensiblní ve svém rozhodování.**

Investoři zaměřují na menší rozsah opatření s jednodušší administrací ale také s nižším energeticky efektivním přínosem.

II. Návrh doporučení k řešení stavu zvyšování energetické efektivity

1. **Vypracování variantního scénáře k plnění cíle 50,67 PJ (14,08 TWh) aktualizovaného NAPEE- IV, viz UV č. 215 ze dne 16. 3. 2016, pro odlišné objemy čerpání OP než je predikováno, přesun hlavního objemu očekávaných úspor KSE do období 2017 – 2020 může vyvolat nedostatek technických i pracovních kapacit pro přípravu a realizaci akcí financovaných z OP i NZÚ.**
2. Zpracovat porovnání skutečně dosahovaných objemů úspor energie u projektů financovaných ze zdrojů OP s predikovanými a zavedenými do plnění dle čl. 7 směrnice;
3. **Analyzovat možnost dosažení úspor KSE zejména v bytovém sektoru oproti predikcím NAPEE-IV. Podle výsledků optimalizovat zaměření a souběh relevantních programů;**
4. **Analyzovat dostupné finanční objemy OP oproti skutečnému zájmu investorů. Následně operativně upravit programové podmínky. Stabilizovat a zajistit stejné podmínky a sjednotit výše dotací na shodná opatření u programů zaměřených do bytového sektoru;**
5. Doplnit zveřejněné portfolio budov veřejného sektoru kromě základních informací o energeticky vztažné ploše i o možné úspory KSE;
6. **Jednoznačně formulovat požadavek na „nákladově efektivní“, případně definovat a zavést pojem „nákladová přiměřenost“ k zamezení nehospodárného vynakládání investičních prostředků;**
7. **S ohledem na měnící se ceny emisních jednotek zpracovat související analýzu citlivosti financování energeticky úsporných opatření v programu NZÚ, který má být pro období 2017 – 2020 nosným z hlediska predikovaných úspor KSE;**
8. Verifikovat skutečně dosahované úspory v sektoru bydlení v rámci NZÚ a IROP s ohledem na úroveň požadavků právních a technických předpisů, provést vyhodnocení reálně dosahovaných úspor energie iniciovaných „kotlíkovými“ dotacemi;
9. Pro plné zhodnocení účinnosti realizovaných opatření a zejména pro stanovení míry efektivity využití OP je prioritní precizovat strukturu statistických dat pro vykazování úspor KSE. Jedná se o prioritu podmiňující následné výkaznictví i pro vyhodnocování cílů SEK.
10. Stále přetrvávají bariéry realizace energeticky úsporných opatření na municipální úrovni, kde je výrazně iniciující možné čerpání prostředků OP. Zde však je pozorován nárůst administrativní náročnosti přípravy a zpracování žádostí do jednotlivých OP.
11. Zřídit odbornou nezávislou entitu podporující výkon státní a veřejné správy na metodické, monitorovací a propagační úrovni, např. při zavádění energetického managementu měst a obcí, zavádění principů „Smart Cities“ a z toho vyplývajících aktiv a přínosů pro rozvoj udržitelné energetiky.

III. Návrh okamžitých opatření

1. Urychleně připravit a spustit *kampaň* propagující energetickou efektivnost a opatření k úsporám KSE. Vyhlásit efektivnost a úspory za vládní prioritu s výrazným navýšením prostředků v neinvestiční oblasti Státního programu na podporu úspor energie a OZE;
2. **Posílit řídicí mechanismy oproti koordinačním, provádět důslednou evaluaci dílčích programů a opatření;**
3. Zpracování srovnávací analýzy rozsahu a souladu zák.č.406/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů s zněním implementovaných evropských směrnic do národní legislativy. Následně pak vláda předloží PSP návrh změn zákona o hospodaření energií a dalších souvisejících právních norem. Složitost právních norem, které jsou již nadměrně precizovány, se stává bariérou např. zpracovávání skutečně funkčních územních energetických koncepcí jako nástroje k dosažení záměrů SEK.
4. Věnovat pozornost stále nedořešené problematice odpojování od CZT. Možné zjednodušení právní normy a jasnější/ srozumitelnější definování pojmů může odstranit bariéru na straně obecné investorské veřejnosti a zabránit nevratným řešením s negativním dopadem na užití energie a znečišťování životního prostředí.